

**Stand van zaken dagbesteding
31-03-2020**

Problemen en misvattingen m.b.t. dagbesteding:

- Het beeld dat bestaat over (arbeidsmatige)dagbesteding is zeer versnipperd. Het valt bijvoorbeeld onder verschillende wetten (Jeugdwet, Wmo, Wlz, Zvw en P-wet), en dient daarmee per doelgroep ook verschillende doelen.
- Dagbesteding is geen sector en er is ook geen koepel of brancheorganisatie die de aanbieders van dagbesteding vertegenwoordigt of waar afspraken mee gemaakt kunnen worden.
- Voor aanbieders van dagbesteding heeft de coronacrisis consequenties. Trouw berichtte afgelopen week dat er gemeenten zijn die weigeren 'niet adequaat' geleverde hulp als gevolg van de coronacrisis te vergoeden. Daardoor is het mogelijk dat de zorg voor zeer kwetsbare mensen gestaakt moet worden.
- Het stoppen van dagbesteding is voor een deel van de kwetsbare mensen die thuis wonen rampzalig. Dagbesteding brengt structuur en afleiding in hun leven, en ontlast in een aantal gevallen ook de mantelzorgers, ouders en andere verzorgers of gezinsleden. Soms hebben deze mensen Wmo dagbesteding bij een Wlz aanbieder (intramurale dagbesteding). Wat gebeurt er met deze mensen? Zoekt de aanbieder naar alternatieve dagbesteding of doet de gemeente dat? Hierover is afstemming nodig.
- Aanbieders van dagbesteding zijn zin pgb

Geldende uitgangspunten zijn dagbesteding blijft open voor:

- Cliënten zonder verkoudheid en/of klachten passend bij COVID-19
- Cliënten in een onveilige of onverantwoorde zorg- of thuissituatie
- Cliënten met naasten in een vitaal beroep
- Cliënten met naasten die ontzorgd moeten worden

Hierbij zijn de volgende randvoorwaarden belangrijk:

Geldende uitgangspunten zijn dagbesteding blijft open voor:

- Cliënten zonder verkoudheid en/of klachten passend bij COVID-19
- Cliënten in een onveilige of onverantwoorde zorg- of thuissituatie
- Cliënten met naasten in een vitaal beroep
- Cliënten met naasten die ontzorgd moeten worden

Continuïteit van zorg en ondersteuning

Uit de extra aangescherpte maatregelen van het kabinet hebben veel aanbieders geconcludeerd dat bijeenkomsten met meer dan 3 personen niet meer mogen plaatsvinden. Het klopt dat de meeste samenkomsten zijn verboden. Daarop geldt een aantal uitzonderingen, zoals wettelijk verplichte bijeenkomsten, samenkomsten die bijvoorbeeld nodig zijn voor de continuïteit van werkzaamheden en samenkomsten die noodzakelijk zijn voor zorg en ondersteuning. Hier valt dagbesteding ook onder. Het zoveel als mogelijk garanderen van de continuïteit van ondersteuning en zorg heeft op dit moment prioriteit.

Financieel kader

De verplichting om passende zorg en ondersteuning te bieden geldt ook in situaties zoals die waar we nu inzitten. Dit betekent dat in geval de bestaande ondersteuning en zorg niet op dezelfde manier kan plaatsvinden zo veel mogelijk een andere, vervangende invulling van de ondersteuning en zorg dient te worden gezocht. Ingeval dit in overleg met de opdrachtgever (gemeente of zorgkantoor) en de cliënt gebeurt kan de aanbieder aanspraak maken op een omzetgarantie. Ook als daar meerkosten aan verbonden zijn, worden die vergoed. De Rijksoverheid heeft zich garant gesteld voor het vergoeden van extra kosten die mogelijk optreden als het bieden van continuïteit van ondersteuning en zorg alleen mogelijk is op een manier die tot extra kosten leidt. Het voorgaande is vastgelegd in een brief van de minister van VWS aan de VNG (<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/coronavirus>). Met andere woorden de continuïteit van deze alternatieve dienstverlening wordt niet beperkt door een gebrek aan financiële middelen. Dit geldt ook voor de dagbesteding die wordt ingekocht met een persoonsgebonden budget (PGB). VNG roept gemeenten op de aanbieders met wie ze een contract hebben, te blijven betalen. Ook als er een andere of beperkte prestatie kan worden geleverd. Op die manier zorgen we ervoor dat het zorglandschap intact blijft.

Afweging lokaal

Kortom, het is mogelijk en zeker ook belangrijk dat activiteiten en dagbesteding voor kwetsbare groepen zo veel als mogelijk door blijven gaan. Bij het maken van deze afweging is uiteraard ook de mate van kwetsbaarheid van de cliënten die de dagbesteding bezoeken van belang. Naarmate de cliënten kwetsbaarder zijn voor het coronavirus, zijn de risico's voor de gezondheid groter. De daaraan verbonden risico's verschillen sterk per groep cliënten. Ook deze risico's moeten op lokaal niveau worden afgewogen door professionals/aanbieders/gemeenten met cliënten en of hun naasten. Hierbij gaat het vaak om kwetsbare groepen als ouderen, jongeren, mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of (ex-)dak- en thuislozen. Dagbesteding brengt structuur en afleiding in hun leven, en ontlast in een aantal gevallen ook de mantelzorgers, ouders en andere verzorgers of gezinsleden. Per situatie moet een zorgvuldige afweging gemaakt worden van de risico's van tijdelijke beperking of beëindiging van de ondersteuning en zorg enerzijds en onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het voorkomen van de verspreiding van het virus anderzijds.

Alternatieven

Het doorgaan van dagbesteding kan niet altijd op de reguliere manier. Er wordt dan ook veel gevraagd van de creativiteit van de aanbieders en gemeenten. Het is van belang dat de aanbieder samen met de gemeente, de cliënt en zijn naasten kijkt wat nodig is en wat op een veilige en verantwoorde manier nog wel kan. Er moet altijd een afweging gemaakt worden tussen het individuele belang, de veiligheid van de zorgprofessional en de omgeving van de cliënt. Wij vragen instellingen om voor de doelgroep waarvoor de dagbesteding op de reguliere manier niet mogelijk is en die echt niet zonder dagbesteding kan, op creatieve wijze te zoeken naar alternatieven. Hierbij kan gedacht worden aan nieuwe vormen van communicatie, zoals beeldbellen, skype, het opzetten van een digitale huiskamer en digitaal samen een spel doen. Indien dit niet toereikend is voor de cliënt, is individuele dagbesteding in de thuissituatie ook mogelijk. Als ook dat niet kan is dagbesteding in kleine groepen een optie. Kortom, de individuele situatie moet bekeken worden en daarin moet een goede afweging gemaakt worden tussen wat de cliënt nodig heeft, wat de aanbieder als maatwerk kan bieden en wat daarin veilig en verantwoord is.